

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 11892

Tarih : 14.05.2025

10/2732

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kürtçe bir halkın anadili olmasının yanı sıra, binlerce yıllık tarihi geçmişiyle kadim bir kültürel mirası temsil eder. Kürt dili, tarih boyunca çeşitli devletlerin ve toplumların asimilasyon politikalarına rağmen varlığını sürdürmeyi başarmış, yazılı ve sözlü edebiyatıyla zenginleşmiş, halk hafızasında korunarak günümüze kadar ulaşmıştır. Bu bağlamda, Kürtçenin yalnızca bir iletişim aracı değil, aynı zamanda bir kimlik ve kültür taşıyıcısı olduğu gerçeği yadsınamaz.

Bu kültürel mirasın korunması, geliştirilmesi ve gelecek kuşaklara aktarılmasının yollarının ayrıntılı biçimde araştırılması; dil hakkının anayasal güvence altına alınması, Kürtçeye yönelik ayrımcı uygulamaların ve etkilerinin tüm yönleriyle tespit edilerek değerlendirilmesi; Kürtçenin eğitim, medya ve kamusal alanda kullanımının önündeki engellerin tespit edilerek çözüm yollarına yönelik reform alanlarının belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98. ve TBMM İç Tüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederim.

Kamuran TANHAN

Mardin Milletvekili

GEREKÇE

Kürt dili, tarihsel olarak en eski dillerden biri olup kökeni Mezopotamya uygarlıklarından da öncesine dayanmaktadır. Kürt halkının tarihsel kökleri ve kültürel varlığı çeşitli kaynaklarda belgelenmiştir. Kürtçe; Kurmancî, Soranî, Hewremanî (Goranî) ve Zazaki (Dimilkî) gibi lehçeleriyle nesiller boyunca yaşamış, sözlü kültür geleneği ve yazılı edebiyat aracılığıyla aktarılmıştır.

15 Mayıs Kürt Dil Bayramı, bu kültürel varlığın ve dilin önemini hatırlatan özel bir gündür. Bu günün tarihi, 1932 yılında Celadet Ali Bedirxan tarafından Şam'da Latin alfabesiyle yayımlanan ilk Kürtçe dergi olan Hawar'ın ilk sayısının yayımlandığı tarihe dayanmaktadır. Hawar (Kürtlerin sesi, çığlığı) Dergisi, Kürt dilinin Latin alfabesiyle yazılmasının öncüsü olmuş ve Kürt edebiyatının gelişiminde belirleyici rol oynamıştır.

Ancak tüm bu tarihsel ve kültürel birikim ve derinliğe rağmen Türkiye'de Kürtçenin kamusal, sosyal ve akademik alanda kullanımına yönelik ciddi kısıtlamalar mevcuttur. Özellikle 15 Temmuz 2016'daki Olağanüstü Hal (OHAL) ilanının ardından birçok Kürtçe eğitim kurumu, yayın organı ve kültürel merkez Kanun Hükmünde Kararnameler (KHK) ile kapatılmıştır. Üniversitelerdeki Kürt Dili ve Edebiyatı bölümlerinin kontenjanları azaltılmış, bazıları tamamen işlevsiz hale getirilmiştir. Kürtçe tiyatrolar yasaklanmış, müzik eserleri sansüre uğramış ve Kürtçe konuşmak kimi durumlarda cezai işlemle karşılanmıştır.

Bütün bu baskı ortamına rağmen, Kürtçeye yönelik akademik ilgi artmaktadır. 2025 yılı Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS) sonuçlarına göre; Diyarbakır Dicle Üniversitesi, Mardin Artuklu Üniversitesi, Muş Alparslan Üniversitesi, Bingöl Üniversitesi ve Dersim Munzur Üniversitesi'nde açılmış olan Kürt Dili ve Edebiyatı bölümlerinin tüm kontenjanları eksiksiz dolmuştur. Bu bölümlerde yaklaşık 600 öğrenci eğitim görmekte olup, her yıl yaklaşık 100 mezun verilmektedir.

Ancak mezun olan öğretmenlerin çok az bir kısmı Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde istihdam edilebilmektedir. 2023 yılında 50 Kürtçe öğretmeni atanmışken, 2025 yılında bu sayı yalnızca 6 ile sınırlı tutulmuştur (5 Kurmancî, 1 Zazakî). Bu durum, yabancı dillerle kıyaslandığında açık bir eşitsizlik yaratmaktadır. Örneğin 2025 atama kontenjanlarında Almanca için 23, Arapça için 51, Rusça için 9 öğretmen kontenjanı ayrılmıştır.

Bugüne kadar yaklaşık 2.000 Kürt Dili ve Edebiyatı mezunu verilmesine rağmen, yalnızca 199 öğretmen resmi olarak atanabilmiş, bunlardan bir kısmı branş dışı görevlere yönlendirilmiş veya görevini bırakmak zorunda kalmıştır. Bu da hem kamu kaynaklarının etkin kullanılmamasına hem de Kürtçeye yönelik sosyal ve akademik talebin karşılıksız kalmasına neden olmaktadır.

Kürtçenin eğitimde, medyada, kamusal hizmetlerde ve sosyal yaşamda daha yaygın biçimde kullanılabilmesi, bu dilin korunması ve geliştirilmesi için etkin kamu politikalarının belirlenmesini zorunlu kılmaktadır. Ayrıca Kürtçeye yönelik ayrımcı uygulamaların tespit edilerek giderilmesi, demokratikleşme ve toplumsal barış açısından da hayati önemdedir.

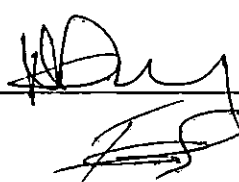
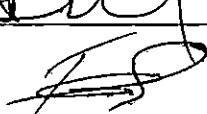
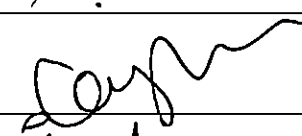
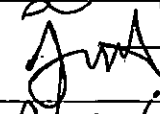
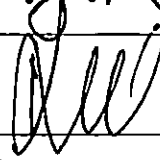
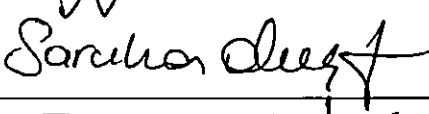
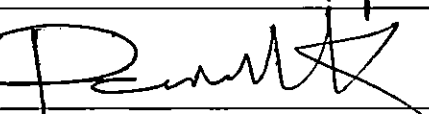
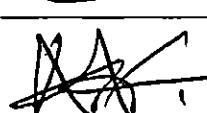
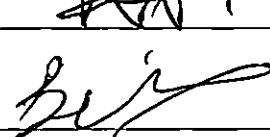
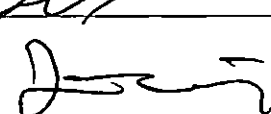
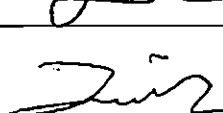
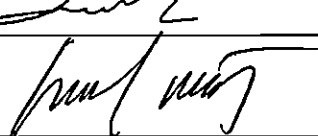
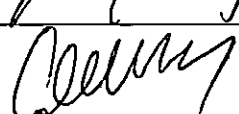
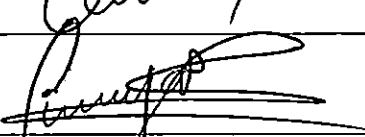
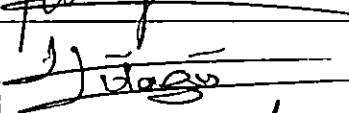
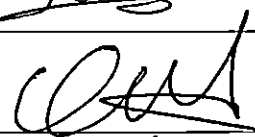
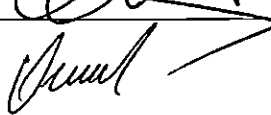
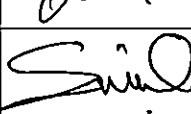
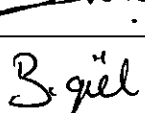
* Kürtçeye yönelik anayasal, yasal ve fiili engellerin araştırılması,

* Kürt Dili ve Edebiyatı bölümlerinin durumu ve öğretmen atamalarıyla ilgili politikaların değerlendirilmesi,

* Kürtçeye yönelik kamu desteğinin artırılması için atılması gereken adımların belirlenmesi,

* Kürtçenin resmi kurumlarda ve eğitimde kullanımı ile ilgili örnek uygulamaların incelenmesi,

amacıyla bir Meclis Araştırması açılması büyük bir toplumsal ihtiyaca ve anayasal sorumluluğa tekabül etmektedir.

1	NEJLA DEMİR	AĞRI	
2	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
3	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DİYARBAKIR	
4	İBRAHİM AKIN	İZMİR	
5	KEZBAN KONUKÇU	İSTANBUL	
6	HAKKI SARUHAN OLUÇ	ANTALYA	
7	PERİHAN KOCA	MERSİN	
8	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
9	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
10	ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ	BATMAN	
11	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	
12	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	
13	OSMAN CENGİZ ÇANDAR	DİYARBAKIR	
14	SÜMEYYE BOZ	MUŞ	
15	ÖMER FARUK HÜLAKÜ	BİNGÖL	
16	ONUR DÜŞÜNMEZ	HAKKARİ	
17	GEORGE ASLAN	MARDİN	
18	SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP	BİTLİS	
19	BURCUGÜL ÇUBUK	İZMİR	
20	CELAL FIRAT	İSTANBUL	